

Секція: Фінанси, гроші і кредит

Голота Василь Володимирович

студент

Київський національний університет технологій та дизайну

м Київ, Україна

ДОВГОСТРОКОВІ ЦІННІ ПАПЕРИ ЯК ІНСТРУМЕНТ КРЕДИТУВАННЯ

Анотація: Досліджено теоретичні аспекти довгострокових цінних паперів як інструменту кредитування.

Ключові слова: облігації, акції, єврооблігації, євроакції.

Світовий кредитний ринок функціонує у тісному взаємозв'язку з світовим фондовим ринком. Насамперед, це пов'язано з рухом довгострокових капіталів, який включає надання грошей зарубіжним країнам у вигляді довгострокових банківських кредитів (до 10 років). Іншим способом отримання грошей є випуск цінних паперів з метою отримання коштів безпосередньо від інвесторів. Основними фондовими цінними паперами, які служать для залучення позичкових коштів, виступають єврооблігації, євроакції [4].

Найбільш поширеними цінними паперами для залучення позичкових коштів, призначених в основному для фінансування інвестицій, є переважно облігації, що випускають уряди і компанії. Особливо широко держава використовує облігації як засіб для отримання позик.

Облігації – це різновид цінних паперів з твердим відсотком, котрі випускають держава чи акціонерне товариство в якості торгового зобов'язання з мінімальним ризиком. Облігації продаються і купуються на біржі, і їх ціна залежить від попиту та пропозиції на них, від доходу, який

вони приносять на рівні позичкового проценту. Це найбільш надійні цінні папери, і доходи за ними виплачуються в першу чергу. Власник облігації отримує фіксований дохід, який виплачується протягом всієї її дії. Облігації можуть випускатися на термін до 10 років (короткострокові) і більше 10 років (довгострокові) [2].

В Україні зафіксовано НКЦПФР обсяг торгів з облігаціями 10,20 млрд доларів січні-грудні 2015 року. Якщо порівнювати з найближчим сусідом, в Білорусії обсяг торгів складає на рівні 6,35 млрд доларів січні-грудні 2015 року [2].

Облігації звичайно поділяються на іноземні облігації і єврооблігації. Перші продаються поза межами країни позичальника, але виражаються в її валюті. Навіть національні облігації, номіновані в іноземній валюті, відносяться до іноземних облігацій. Другі постачаються на ринок синдикатом банків з різних країн і розміщуються у країнах з іншою валютою. Основними центрами торгівлі іноземними облігаціями є Нью-Йорк, Цюрих, Токіо, Лондон, Амстердам, Франкфурт-на-Майні.

Найбільш поширеними цінними паперами, які продаються на міжнародних ринках є єврооблігації. Головною перевагою єврооблігацій перед традиційними іноземними облігаціями є можливість їх розміщення на ринках декількох країн, і вони в меншій мірі підлягають державному регулюванню. Ці облігації не обов'язково повинні продаватися у Європі, але їх основний ринок знаходиться у Лондоні. Єврооблігації не мають національних кордонів і реалізуються одночасно в декількох фінансових центрах за посередництвом міжнародних синдикатів (страховиків). Їх номінал встановлюється у валюті іншої країни, в тому числі й у євродоларах та євроєнах [2].

Головними його перевагами є відсутність жорсткого контролю з боку держави, довгостроковий характер позики (10-15 років) і можливість отримати кошти одночасно в декількох країнах. На ринок єврооблігацій

допускаються позичальники з високим рейтингом кредитоспроможності. Крім уряду країни облігації випускають і місцеві органи влади для фінансування об'єктів соціальної інфраструктури, реконструкції міського господарства. Вигідність такого роду цінних паперів обумовлена наявністю податкових пільг. Причому у розвинутих країнах з федеральним устроєм вони складають значну частку фондового ринку. Для США це майже 25% загального обсягу державних і муніципальних цінних паперів, а для Німеччини – більше половини.

Емітент, який здійснює випуск єврооблігаційної позики, повинен пройти перевірку провідних європейських рейтингових агентств на кредитоспроможність. Ситуація дещо змінилася з введенням єдиної європейської валюти, що дозволило зробити цінні папери різних країн більш зіставленими, а також зник ризик, пов'язаний з коливаннями курсів обміну валют [4].

Облігації також випускаються великими компаніями для залучення додаткового капіталу з метою розширення чи модернізації виробництва. Ці цінні папери забезпечені майном підприємства. Перед тим, як вийти на ринок облігацій, компанія повинна отримати від спеціалізованого агентства висновки про свою кредитоспроможність. Від цієї оцінки залежить доля облігацій і ставка процента по них [3].

З метою вдосконалення регулювання ринку облігацій, пропонується запровадити низку комплексних заходів спрямованих на захист прав власників боргових цінних паперів, зокрема:

- створення умов для здійснення Комісією превентивних заходів щодо недопущення шахрайства на ринку корпоративних облігацій;
- запровадження механізму запобігання виводу активів емітента у випадку дефолту;

— диференціювання підходів до регулювання порядку випуску корпоративних облігацій в залежності від активності емісійної діяльності компанії;

— запровадження окремих боргових інструментів для фінансування інфраструктурних проектів в рамках державно-приватного партнерства [1].

В якості важливого джерела фінансування, крім ринку єврооблігацій, виступає ринок євроакцій, на якому відбувається продаж акцій за межами країни їх емісії. За оборотом іноземних компаній провідними є Лондонська і Брюссельська фондові біржі, хоча за загальним оборотом і обсягом ринку вони не є лідерами. Серед акцій, які найбільш активно котируються на світових ринках євроакцій, цінні папери Японії і США займають провідні позиції [5].

В Україні протягом січня-грудня 2015 року НКЦПФР зареєстровано 158 випусків акцій на суму 4,8 млрд доларів [1].

В Білорусії протягом січня-грудня 2015 року НКЦПФР зареєстровано випусків акцій на суму 12,71 млн доларів [2].

Для забезпечення повернення довіри до ринку акціонерного капіталу в першу чергу пропонують заходи спрямовані на очищення ринку від акціонерних компаній, для яких публічний статус є обтяжливим, зокрема :

— запровадження механізму «сквіз-аут» та «селл-аут»;

— створення сприятливих умов для оперативного та безперешкодного переходу публічних акціонерних товариств в інші організаційно-правові форми господарювання.

— зниження кворуму для проведення загальних зборів акціонерів;

— запровадження в приватних акціонерних товариствах інституту Корпоративної угоди (Акціонерний договір);

— правове регулювання конвертації боргу в акціонерний капітал компанії. [1].

Таким чином, фондовий ринок України за ступенем зрілості і ризиками належить до ринків, які перебувають на початкових стадіях формування за світовими зразками. Йому доводиться конкурувати за обсяги інвестиційних ресурсів з іншими фондовими ринками, що розвиваються. Вітчизняний ринок цінних паперів має необхідні передумови для інтеграції у світові ринки капіталів, оскільки в Україні є потужні підприємства-емітенти із динамічно зростаючою капіталізацією, розвиваються системи електронної торгівлі, а також на ринку цінних паперів України створені всі елементи інфраструктури, притаманні розвиненим фондовим ринкам.

Література:

1. Програма розвитку фондового ринку України на 2015-2017 роки. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.ssmc.gov.ua
2. ВАТ Білоруська Валютно-Фондова біржа 2015 року. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://bcse.by>
3. Еш С. М. Фінансовий ринок. Навч. посіб. 2-ге вид. - К.: Центр учбової літератури, 2011.-355-381с.
4. Майорова Т. В. Інвестиційна діяльність: Навч. посіб. / Т. В. Майорова. - 3-є вид., перероб. та доп. - К.: ЦНЛ, 2004. – 81-103 с.
5. "Фондовий ринок України: державне регулювання" (запитання та відповіді): навчальний посібник/ М.І. Зверяков, В.К. Кубліков, Д. М. Тевелєв - Одеса: 2014. – 153-262 с.
6. Еш С. М. Фінансовий ринок: Навч. посіб. — К.: Центр учбової літератури, Е 96 2009. — 528 с.